VulaLearn

Afrikaans Eerste Addisionele Taal

Graad 9

Selfstandige Naamwoorde

Notas

SELFSTANDIGE NAAMWOORDE :

Hoe toets ek of iets 'n selfstandige naamwoord (noun) is?

- ➢ het (soms) meervoud en verkleining [tafel; tafeltjie]
- ➢ het (soms) geslag (gender) [kelner; onderwyseres]

Daar is 4 belangrike soorte:

1. soortnaam (common noun)
   Goed waaraan jy gewoonlik kan vat of kan sien soos skoen, pot, boek, hand

2. eienaam (proper noun)
   Name van lande, mense, besighede, handelsmerke, tydperk soos Coca-Cola, Facebook, Johan, Kaapstad, Renaissance

3. abstrakte s.nw (abstract noun)
   Emosies, gevoelens, eienskappe soos liefde, tevredenheid, geduld

4. versamelname (collective noun)

Wanneer goed in 'n versameling voorkom gebruik ons woorde soos 'n trop skape, 'n tros druiwe, 'n bondel wasgoed, 'n swerm voëls

<u>MEERVOUDE:</u>

MEERVOUDE

KORT VOKAAL	
bak	bakke
bok	bokke
pil	pille
nek	nekke

EINDIG OP -og	
oog	oë
boog	boë
oorlog	oorloë

EINDIG OP -o, -l, -u + BEKLEMTOONDE -a	
pa	pa's
foto	foto's
skadu	skadu's
bikini	bikini's

EINDIG OP -uig	
vliegtuig	vliegtuie
voertuig	voertuie

EINDIG OP -heid	
besigheid	besighede
moeilikheid	moeilikhede

LANG VOKAAL	
paal	pale
been	bene
boom	bome
vuur	vure

EINDIG OP -ag	
vraag	vrae
dag	dae
vlag	vlae

DUBBEL KONSONANT	
park	parke
dorp	dorpe
prent	prente

-f WORD w	
brief	briewe
golf	golwe
sif	siwwe
slaaf	slawe

ANDER VOKALE / DIFTONGE	
mier	miere
boek	boeke
muis	muise
seil	seile
deur	deure
fout	foute
pyl	pyle

WOORDE WAT -te KRY	
bees	beeste
fees	feeste
lys	lyste
nes	neste
prefek	prefekte
produk	produkte
tydskrif	tydskrifte

WOORDE WAT -ens KRY:	
bad	baddens
bed	beddens
gevoel	gevoelens
lewe	lewens
vrou	vrouens

UITSONDERINGS	
blad	blaaie
brug	brûe
buurman	bure
eetding	eetgoed
gat	gate
glas	glase
hemp	hemde
lid	lede
nag	nagte
pad	paaie
skip	skepe
spel	spele
stad	stede
tyd	tye

<u>VERKLEINING:</u>

VERKLEINING

KORT VOKAAL + k, p, g, s dak dakkie pop poppie sug suggie kas kassie	**LANG VOKAAL** skaap skapie rook rokie neef nefie	**KORT VOKAAL + l, m, n, r** bal balletjie kam kammetjie man mannetjie ster sterretjie
ENDIG OP -d hoed hoedjie mond mondjie potlood potloodjie	**ENDIG OP -t** mat katjie boot bootjie present presentjie	**2 VOKALE/KONSONANTE** neus neusie broek broekie park parkie
1 LETTERGREEP + -ing, ong, ang ring ringetjie slang slangetjie sprong sprongetjie	**2+ LETTERGREEP + -ing** koning koninkie heining heininkie horing horinkie tekening tekeninkie	**LANG VOKAAL/DUBBEL KONSONANT + m** boom boompie arm armpie skelm skelmpie
EINDIG OP -o, -i, -u + BEKLEMTOONDE -a pa pa'tjie foto foto'tjie skadu skadu'tjie bikini bikini'tjie	**EINDIG OP -ie** baadjie baadjietjie mandjie mandjietjie horlosie horlosietjie meisie meisietjie vakansie vakansietjie	**UITSONDERINGS:** blad blaadjie gat gaatjie pad paadjie spel speletjie wa waentjie

<u>TELWOORD</u>

Daar is TWEE soorte:

<u>1.</u> Hooftelwoord (hoof=main)

Dit is woorde met 'n GETAL/hoeveelheid soos twee, twee en dertig / twee-en-dertig, honderd, drie duisend / drieduisend, baie, min

<u>2.</u> Rangtelwoord (rang=rank)

Dit is woorde wat 'n RANG/posisie aandui soos eerste, vyfde, laaste, soveelste

<u>SOORTE SINNE</u>

- Stelsin (statement) - Die seun skop die bal.
- Vraagsin (question) - Skop die seun die bal?
- Bevelsin (command) - Skop die bal. / Moenie die bal skop nie!
- Uitroepsin (exclamation) - Die seun gaan val!